

ПАРТНЁРСТВО РОДИТЕЛЕЙ И КЛАССНОГО РУКОВОДИТЕЛЯ: ВЛИЯНИЕ НА ЛИЧНОСТНОЕ РАЗВИТИЕ ШКОЛЬНИКА

Касымкулова У.Д.

*Средняя общеобразовательная школа № 88 имени К.Бобулова,
kasymkulovaumut@gmail.com*

Аннотация: Одним из основных направлений работы классного руководителя является работа с родителями. Именно от отношений между классным руководителем и родителями зависит успех обучения и воспитания ребенка. Установление контакта с учениками - это начало всего.

Ключевые слова: Учитель, ученики, родители, обучение

АТА ЭНЕ МЕНЕН КЛАСС ЖЕТЕКЧИНИН КЫЗМАТТАШТЫГЫ: ОКУУЧУНУН ИНСАНДЫК ӨНҮҮГҮСҮНӨ ТИЙГИЗГЕН ТААСИРИ

Касымкулова У. Д.

*К. Бобулов атындагы жалпы билим берүү орто мектеби №88,
kasymkulovaumut@gmail.com*

Аннотация: Класс жетекчисинин ишинин негизги багыттарынын бири - ата-энелер менен иштөө. Баланы окутуунун жана тарбиялоонун ийгилиги класс жетекчиси менен ата-эненин ортосундагы мамиледен көз каранды. Студент менен байланышуу - бул бардык нерсенин баашталышы.

Ачык сөздөр: Мугалим, окуучулар, ата-энелер, окутуу

PARTNERSHIP AND CLASS TEACHER: INFLUENCE ON PERSONAL DEVELOPMENT OF A STUDENT

Kasymkulova U.D.

*Secondary school No. 88 named after K.Bobulov,
kasymkulovaumut@gmail.com*

Annotation: One of the main areas of the classroom teacher's work is working with parents. It is the relationship between the class teacher and the parents that determines the success of the child's education and upbringing. Making contact with a student is the beginning of everything.

Keywords: Teacher, students, parents, education

Киришүү: Мамлекеттин жана ар бир мамлекеттин билим берүү системасынын алдында жеке даярдыкты, коомдук тажрыйбаны өздөштүрүүгө умтулуусун, тактап айтканда каалоосун, өмүр бою үйрөнүү жөндөмдүүлүгүн өнүктүрүү милдети турат. Мындай даярдык бала мектепте окуу процессинде анын окуу ишмердүүлүгүнүн процессинде калыптанышы керек, анын негизинде мугалимдин оң мотивациясын ойготууга өбөлгө түзгөн оң мотивация жатат [1]. Дээрлик бардык мугалимдер класс жетекчинин оор, бирок өтө маанилүү миссиясын аткарышат. Кээ бир мугалимдер бул милдетти мугалимдик ишине кошумча жүк деп эсептешсе, кээ бирлери эң маанилүү жумуш деп аташат. Класс жетекчинин жумушу канчалык оор болбосун, балдарга ал керек экени талашсыз. Бул жерде таанып-билүү иш-аракети

уюштурулуп, окуучулардын ортосундагы коомдук мамилелер түзүлөт. Класста балдардын социалдык бакубаттуулугуна көңүл бурулат, эс алуу маселелери чечилет, негизги команда жана тиешелүү эмоционалдык атмосфера түзүлөт. Ал эми заманбап мектеп

мугалими класста окуу процессин мүмкүн болушунча мыкты уюштуруу үчүн билим берүү ишмердүүлүгүнүн мотивдерин классификациялоо жөнүндө маалыматка ээ болушу керек. Мындан тышкары, мугалим ар бир окуучунун мектептеги мотивациясынын деңгээлин аныктоо үчүн аныктоолорду жүргүзүүсү керек [2]. Албетте, ар бир класс жетекчи үчүн класс экинчи үй-бүлө болсо, окуучулар үчүн мугалим да экинчи эне экени талашсыз. Класс жетекчилерди алдыда оор жумуштар күтүп турат, анткени балдардын баары ар түрдүү, бул дүйнөгө болгон көз карашы, бүткүл айлана-чөйрөнү жекече кабылдоосу бар. Баланын инсандыгы алгач үй-бүлөдө калыптанат. Окуучунун өнүгүүсүндөгү бул факторду эске албай туруп мектептин окуу-тарбия ишин курууга болбойт. Бирдиктүү билим берүү чөйрөсүн түзүү гана пландаштырылган натыйжаларга жетишүүнү кепилдик бере алат. Балдар айлана-чөйрөдө, башкалар менен болгон мамиледе өкүм сүргөн баарлашуунун формаларын үйрөнүшөт.

Баланын жүрүм-туруму, сүйлөө, баарлашуу стилин, биринчи кезекте, коммуникативдик маданиятын өнүктүрүү аркылуу, ошондой эле ата-энелердин жана чоңдордун өздөрүнүн үлгүсү аркылуу өнүктүрүүгө болот. Бала өзүнүн тубаса темпераменти менен төрөлөт жана чоңойгондо ата-эне тарбия, адеп-ахлактык баалуулуктарды, үй-бүлөлүк баалуулуктарды, маданий таандыктык сезимдерин берип жатканда, бала өзүнүн өзгөчө индивидуалдуу кабылдоосун жана бүткүл чөйрөнү кабыл алуусун калыптандырат. Бардык жерде орто эсеп менен окуучулардын саны нормадан жогору болгон класста канча окуучу окуп жатканын эске алсак. Үй-бүлөнүн уникалдуу психологиялык климаты, эреже катары, бир нече факторлордун өз ара аракеттенүүсү менен аныкталат, анын ичинде үй-бүлөнүн материалдык шарттары, анын мүчөлөрүнүн билим деңгээли, алардын адеп-ахлактык баалуулуктарынын өзгөчөлүктөрү, рационалдуу салттары ж.б. [11]. Класс жетекчинин алдында ар кимге өзүнүн жекече мамилесин табуу татаал милдети турат. Ал эми балдар ар түрдүү, алар түнт, жаралуу, бат тил табышкан, өтө активдүү болушу мүмкүн. Класс жетекчиси бардык балдарды бириктирип, окуучулар үчүн класста достук, жагымдуу, жайлуу атмосфераны түзгөн, коопсуздукту сезип, уялбай жана коркпой маңыздуу билим алуу үчүн ортодогу звено болот. Ошентип, ар кандай жагымсыз жана жагымдуу кырдаалдарда окуучулар уялбастан жана коркпой класс жетекчиси менен байланыша алышат.

Анда класс жетекчиси менен бирге окуучуну инсан катары калыптандырууда ата-эненин ролу кандай? Мектеп менен үй-бүлөнүн ортосундагы кызматташтык мамилелердин калыптанышы максаттуу көп жылдык иштин натыйжасы болуп саналат жана баарыдан мурда бул процессте чоңдордун өз ара аракети кандай өнүккөнүнө жараша болот. Биринчиден, ата-эне эч качан баласынын алдында мугалимдин компетенттүүлүгүнө шек келтирбеши керек, эгер шек келтире турган болсо мугалимдин кадыр-баркы түшөт, класс жетекчиси класстагы балдардын ата-энесин эч качан жамандабашы керек, бул окуучуну ар кандай сезимдерге алып келет. Ата-энелер менен иштөөнү уюштуруу зарылчылыгы ата-энелердин “мектепке жардам берүү” милдети менен шартталган эмес. Ата-энелер менен иштөө ар бир окуучунун жекече өнүгүүсүнө кам көрүү менен шартталган: үй-ыңгайлуу шарттар түзүлүп, үй-бүлөлүк тарбия мектептик билим берүү системасы менен шайкеш болушу керек, мектептеги тарбиялык натыйжалар үй-бүлөсү тарабынан “жокко чыгарылбашы” керек. Үй-бүлө менен мектептин ортосунда педагогикалык каршылык болбошу керек, андай болгон учурда биринчи кезекте окуучу жана анын өнүгүүсү жабыркайт. Психология, педагогика, эстетика, укук... жана башка маселелерделасс жетекчиси менен байланышта болуп, балаңыздын билим алуудагы ийгиликтерине кызыгып, мектепте анын эмоционалдык/психологиялык абалы өзгөрүп жатабы деп сурашыңыз керек. Мектеп мугалимдери, өзгөчө класс жетекчилер мектеп окуучуларынын коомдук турмушун, үйдөн тышкаркы жашоосун, интеллектуалдык өнүгүүсүн жакшы билишет. Ошондуктан, алар үйдөгү стандарттык тарбиядан айырмаланган жагдайларда, мисалы, көп балалуу үй-бүлөлөрдө, бир балалуу үй-бүлөлөрдө, жеткилең эмес үй-бүлөлөрдө (жалгыз энелер жана жалгыз бой аталар), психологиялык конфликттери көп болгон үй-бүлөлөрдө,

көйгөйлөрдү жана карама-каршылыктарды чечүүгө, билим берүү, үйдөн билим берүүдөгү каталарды жеңүүгө жардам бере алышат. Окутуу жана тарбиялоо бирдиктүү ажырагыс процесс, ошондуктан коммуникациялык көндүмдөрдү өнүктүрүү класста да, класстан тышкары иштерде да ишке ашырылат. “Айтты, үйрөндү, текшерди” схемасы боюнча иштөөгө мындан ары жол берилбейт. Баарлашуу – бул биргелешип жаратуунун, биргелешкен ой жүгүртүүнүн, өнөктөштүктүн, эркиндиктин сабагы, мында ар бир адам өз оюн айта алат жана айтууга тийиш. Демек, мугалим балага жаңы түшүнүктү жеткиликтүү түшүндүрүүнү эмес, бала бул билимди кызматташуу аркылуу өздөштүрүүгө болгондо, сабакта ушундай окуу кырдаалын түзүү милдетин коюшу керек, диалогдун натыйжасында жаңы билимдер жаралат. Окуу процессин мындай уюштуруу менен ар бир бала жаңы билимди ачууда өзүнүн тажрыйбасына гана таянбастан, бул үчүн башкалардын тажрыйбасын тартууну каалайт. Ошондуктан, ал теңтуштары менен баарлашууга аракет кылат. Сабакта иштөөнүн **натыйжалуу формаларын** тандайбыз: оюндар, топто иштөө, жуп болуп иштөө, чыгармачылык. Класс жетекчиси менен ата-энелердин кызматташуусунун мазмуну үч негизги багытты камтыйт:

- Ата-энелерди психологиялык-педагогикалык жактан агартуу (ата-чогулуштары, лекциялар, конференциялар, жеке же тематикалык баарлашуулар).
- Ата-энелерди окуу-тарбия процессине тартуу (балдар жана алардын ата-энелери үчүн чыгармачылык күндөрү, ачык сабактар жана класстан тышкары иш-мектептен тышкары иштерди уюштурууга жана өткөрүүгө көмөктөшүү, мектептин жана класстын материалдык-техникалык базасын чыңдоо).
- Окуу процессин башкарууга ата-энелердин катышуусу (класстын ата-энелеринин мектеп кеңешинин ишине, ата-энелердин ата-энелер комитетинин ишине катышуусу). Мугалим ата-энелерге демилгени колго алууга мүмкүнчүлүк берип, бардык аракеттерде колдосо үй-бүлө менен класс жетекчисинин өз ара аракетинде чоң натыйжа берет. Ата-энелер тобу менен баарлашууда класс жетекчиси сылык-сыпаа жана туура мамиле жасоого, эмоциясын тыя билүүгө тийиш. Ошондо гана класста өткөрүлүүчү бардык иш-чараларда ата-энелердин колдоосуна ишенүүгө болот.

Корутунду : Класс жетекчи балдарга, алар азырынча мектепте окуп жатканда, ата-энелердин жардамы менен ар кандай кыйынчылыктарды жеңүүгө көмөк көрсөтүшү зарыл.

Адабияттар:

1. Рыспаева Ч.К. Теоретические основы формирования профессиональной мотивации будущего учителя // Наука и инновационные технологии. №1/2021(18)-Бишкек,2021,- С.194-199
2. Рыспаева Ч. К. Связь психолого-педагогического сопровождения и информационных технологий в диагностике учебной мотивации// Наука и инновационные технологии. №4/2018 (9)- Бишкек,2018,-С.213-217
3. Болдырев Н. И. Методика работы классного руководителя: Учеб. пособие по спецкурсу для студентов пед. ин-тов. – М.: Просвещение, 1984. – 258с.
4. Лаптева И. Взаимодействие родителей и педагогов в современной школе //Педагогика, № 4, 1996.
5. Маленкова Л.И. Педагоги, родители, дети: метод. пособие для воспитателей, классных руководителей. – М.: Пед. общ-во России. 2000. – 304 с.
6. Н. Е. Щуркова. Классное руководство: теория, методика, технология. – М.: Педагогическое общество России, 2000г
7. Баркова Н. Н. Проблема роли и места учителя в образовательном процессе // Учитель и его формирование: исторический опыт передачи образованности и культуры: сб. науч. тр. / под науч. ред. М.В. Богуславского, С.В. Куликовой. Волгоград: Изд-во «Отрок», 2016. С.221-226.
8. Дуброва В. П. Взаимодействие педагогов и родителей. Мн.: Феникс, 2008. 57 с
9. Еремкина О. В. Психолого-педагогическая диагностическая культура учителя // Понятийный аппарат педагогики и образования: коллективная монография / отв. ред. Е. В. Ткаченко, М. А. Галагузова. Вып. 8.
10. Зверева О. Л. Семейная педагогика и домашнее воспитание / О. Л. Зверева, А. Н. Ганичева. М.,1999. 80 с.
11. Жолдошева А.О., Сабирова В.К., Рыспаева С.Р., Садикова Р.С., Абылкасымова А.О. (2023). Влияние родителей на формирование национального самосознания подростка. В кн.: Попкова Е.Г. (ред.) Риски устойчивого развития и управление рисками. Достижения в науке, технике и инновациях. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-34256-1_85